

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE
MARIE FIDLEROVÁ:
DUCHOVNÍ SLUŽBA JAKO SOUČÁST ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY.
POSLÁNÍ VOJENSKÝCH KAPLANŮ NA ZAHRANIČNÍCH MISÍCH.

Absolventská práce se zaměřuje na specifickou výšeč pastorační práce v AČR, totiž zahraniční mise. Jedná se již o nejméně třetí práci tohoto druhu na katedře PT, předchozí se zabývaly jednak historií duchovní služby v armádě, jednak specifiky této práce na obecné rovině. Proto se těmto oblastem autorka nemusela věnovat a soustředila se na svou otázku.

Základní strukturu práce tvoří teoretická a praktická část, rovnoměrně rozdělená, v závěru jsou uvedené přílohy (formuláře dotazníků a některé dokumenty týkající se duchovenské služby v AČR).

Teoretická část vysvětluje základní pojmy, se kterými autorka bude pracovat, a to jak z oblasti pastorační tak vojenské terminologie. Pastorační popisuje co nejstručněji (zde opravdu až příliš stručně) pomocí definice A. Opatrného, vycházející z pozice víry. Podrobnější náplň pastorační práce by měla být výsledkem diplomové práce.

Významnou část této přípravné části představuje popis zahraničních misí, kterých se účastní vojáci AČR s jejich přehledem. Zde se ukazuje složitý komplex otázek, které pastorační práce nemůže ignorovat: souvislosti politické, a to jak mezinárodní, tak domácí, týkající se podpory a „smysluplnosti“ podobných misí. V dalších odstavcích autorka zmiňuje základní problémové situace jak v rámci misí, tak po návratu a zařazení zpět do běžného života.

V praktické části jde o poznatky jak ze strany kaplanů, tak vojáků jako „uživatelů služeb“, tedy účastníků zahraničních misí. Výsledky jsou poněkud hubené, vzhledem k počtu respondentů statisticky bezvýznamné, ale to vše nikoliv vinou autorky. Zde se však objevuje značné napětí mezi deklarací kaplanů ohledně jejich přesvědčení o nezbytnosti v rámci zahraničních misí („velmi důležitá“, 44) a oněch vojáků („žádný přínos“, 52). Pro věřící vojáky však vojáci význam kaplanů nezpochybňují.

Obtížným úkolem bylo stanovení otázek tak, aby posléze vynikla specifika duchovní služby v armádě. Je škoda, že se autorka pak nezaměřila více na stanovení úkolů vojenských kaplanů, resp. na vlastní obsah (či dokonce metodiku) jejich práce na základě daných otázek a odpovědí a zůstala spíše u popisně-deklaratorního vyznění. A výsledek celé práce, vlastní náplň práce kaplanů, tak zůstává poněkud v mlze, resp. sotva ji odlišíme od jiných pomáhajících profesí v rámci AČR.

Autorka se během jinak velmi svědomité přípravy absolventské práce potýkala s dvojitou těžkostí: jednak k danému tématu v češtině neexistuje soustavnější literatura. Musela vzít zavděk časopiseckými články či propagačním materiálem. Usilovala však tento nedostatek dohnat autentickými rozhovory jak s kaplany tak s vojáky. A zde nastala druhá těžkost, která ohrozila úspěch celé práce: autorka narazila na poněkud nečekaný nezáměr ze strany respondentů. Taktně tento nezáměr zdůvodňuje ohrožením profesionality vojáků (53). (Vzhledem k návratnosti dotazníků od kaplanů, by šlo směle hovořit i o jejich nezáměru – vždyť jde právě o jejich zájem!) Škoda, že však tento nezáměr dále nereflektovala. Proč by rozhovor s kaplanem představoval toto ohrožení? Reflektují tuto skutečnost sami kaplani? A nabízí se otázka srovnání této skutečnosti se situací v zahraničí. Zda – a eventuálně proč – je jiná? Nebo je shodná?

I přes těžkosti, se kterými se autorka musela v průběhu práce potýkat, shromáždila množství materiálu, který nebývá snadno přístupný, pokusila se reflektovat (žel, opravdu jen velmi skromně) úkoly duchovní služby ve specifické situaci zahraničních misí a rovněž podnikla pokus o empirický výzkum v oblasti, kde podobný průzkum podle našich znalostí dosud neprobíhal. Proto práci doporučuji k obhajobě, hodnocení doporučuji kolem středu klasifikační stupnice.

ThDr. Ladislav Beneš

Pardubice, 27.7.2009